

**PV070 Digitální knihovny
ESEJ
„The European Library“**

Jméno: Aleš Brauner
UČO: 137 508
Ročník: 1.
Datum zpracování: 4. 12. 2007

Stručné představení projektu

The European Library (TEL) je portálem, který nabízí přístup k řadě zdrojů, ať už jsou to knihy, časopisy, deníky, plakáty, a další, z 47 evropských národních knihoven on-line. Prohledávání sbírek ve 20 jazycích včetně češtiny. Vyhledávání zdrojů je zdarma a dodávka digitálních objektů je také zdarma. Každodenní práci vykonává kancelář Evropské knihovny sídlící v Hágu v budově Nizozemské národní knihovny.

Cíle projektu

Evropská knihovna vznikla jako projekt podpořený EU pod vedením British Library a nyní je vlastněna CENL ([Conference of European National Librarians](#)). Byla založena pro Evropskou digitální knihovnu (EDL). Ta nebude obsahovat pouze knihovny, ale i muzea, archívy a ostatní držitele kulturního dědictví.

Záměrem Evropské knihovny je poskytování rovného přístupu ke sbírkám evropské vzdělanosti a kultury.

Posláním Evropské knihovny je zpřístupnění světa znalostí, vědomostí a kultury všech evropských národních knihoven.

Aktuální stav

V současné době Evropská knihovna poskytuje přístup k 150 miliónům záznamů ze spolupracujících evropských knihoven. Počet odkazovaných digitálních kolekcí stále roste. Kvalitu a spolehlivost zajišťují národní knihovny. Všechny spolupracující knihovny jsou členy CENL.

Spolupracující knihovny se dělí na 2 části:

- 32 plně spolupracujících národních knihoven z [Belgie](#), [České Republiky](#), [Dánska](#), [Estonska](#), [Finska](#), [Francie](#), [Chorvatska](#), [Islandu](#), [Irska](#), [Itálie](#) (Florence), [Itálie](#) (Řím), [Kypru](#), [Lichtenštejnska](#), [Litvy](#), [Lotyšska](#), [Lucemburska](#), [Maďarska](#), [Německa](#), [Nizozemí](#), [Norska](#), [Polska](#), [Portugalska](#), [Rakouska](#), [Ruska](#) (Moskva), [Řecka](#), [Slovenska](#), [Slovinska](#), [Srbska](#), [Španělska](#), [Švédsko](#), [Švýcarska](#) a [Velké Británie](#).
- 15 spolupracujících národních knihoven z [Albánie](#), [Arménie](#), [Ázerbájdžánu](#), [Bosny a Hercegoviny](#), [Bulharska](#), [Bývalá jugoslávská republika Makedonie](#), [Gruzie](#), [Malty](#), [Moldavska](#), [Rumunska](#), [Ruska](#) (St. Petersburg), [San Marína](#), [Turecka](#), [Ukrajiny](#) a [Vatikánu](#).

U částečně spolupracujících knihoven TEL uchovává pouze pár naskenovaných významných děl – pokladů. U plně spolupracujících knihoven lze plně vyhledávat díla.

Dostupné typy zdrojů

Vyhledávat lze název díla, autora, v obsahu, podle typu díla, jazyku, ISBN nebo ISSN včetně kombinací.

Hledat lze mapy, atlasy, kartografii, fotografie, obrázky, plakáty, portréty, dětskou literaturu, digitalizované knihy, noviny, časopisy, rukopisy, hudební kolekce, náboženství, vědecké články, eseje, disertace, osobní sbírky nebo ve sbírce z určité knihovny.

Vyhledávání

Po vyhledání slova si můžete vybrat kolekci, v jaké se bude vyhledávat (například online díla, nebo jen z Velké Británie, ...). Zobrazí se, kolik záznamů má každá kolekce. Je zde jasné vidět, že se používá Z39.50, protože počty záznamů se objevují postupně. Pokud je zdroj přístupný online, lze si ho prohlédnout. U všech záznamů je k dispozici knihovnická karta, o jaký typ díla se jedná a v jakém je jazyce.

Ke každému záznamu jsou dostupné další služby. Jde zjistit dostupnost v příslušné knihovně, nechýbí odkaz na danou knihovnu. Velmi dobrá věc je odkaz na jiné služby, kde se dá dílo nebo autor najít v několika internetových obchodech (Amazon, ...) nebo najít pomocí vyhledávačů jako Gogole, Gogole Scholar, MSN, Yahoo. Případně zjistit, jestli je autor stále naživu, najít fotku autora přes Gogole Image nebo vyhledat dílo (autora) na wikipedii.

Vývoj

TEL

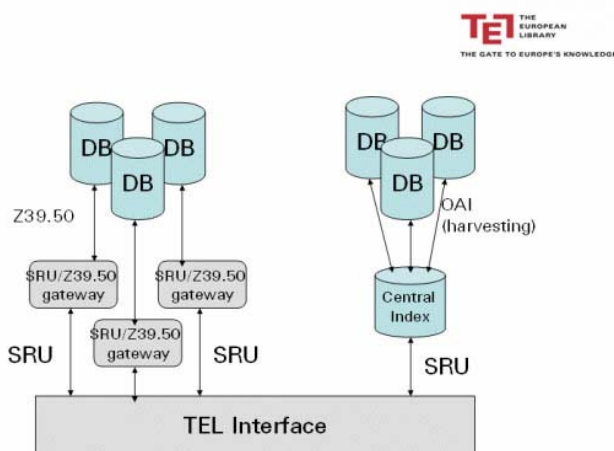
Evropská knihovna je výsledkem projektu evropské komise, který se nazýval **TEL** a skončil 31. ledna 2004. Tohoto projektu se účastnilo pouze 15 „starých“ států EU.

Technické řešení

Na začátku projektu bylo různorodé řešení přístupu k datům z partnerských knihoven. Některé nabízely přístup k bibliografickým datům pomocí Z39.50 protokolu, jiné ne. Navíc nebyly všechny sbírky národních knihoven obsaženy v Online Public Access Catalogues (OPACs). Cílem bylo nabídnout jednotné vyhledávání.

Pro zdroje podporující protokol **Z39.50** se tento protokol dále používá. Po ohlášení ZING (Z39.50 International Next Generation) TEL začala používat SRU protokol. Vyhledávání pomocí **SRU** může být převedeno na Z39.50 vyhledávání a odpovědi převedeny zpět ze Z39.50 do SRU.

Pro zdroje neposkytující data pomocí Z39.50 TEL zkoušela několik přístupů. Nakonec si vybrala HTTP/XML ke sklizení metadat pomocí **OAI-PMH** (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting). I zde se používá SRU. Viz obrázek:

Samotná metadata TEL uchovává v XML a používá Dublin Core. Konkrétně DC Extended Library Application [**DC-Lib**] Profile, které si dále mírně upravili pro svou potřebu.

TEL-ME-MOR

Z důvodu rozšíření EU o 10 nových členských zemí vznikl projekt TEL-ME-MOR (The European Library: **M**odular **E**xtensions for **M**ediating **O**nline **R**esources) = Evropská knihovna – modulární rozšíření pro zprostředkovávání on-line zdrojů. Byl zahájen 1. února 2005 a ukončen 31. ledna 2007 v rámci 6. Rámcového programu (FP6) EU technologie informační společnosti (IST).

Cílem projektu bylo:

- Rozvoj vědecko-výzkumných program znalostní společnosti v deseti nových členských zemích.
- Rozšiřování informací o příležitostech k účasti v IST aktivitách a jejich podpora.
- Rozšíření Evropské knihovny, získání plného členství dalších evropských národních knihoven

Podle shrnutí na stránkách projektu byly cíle naplněny a všechny nové členské státy jsou plnými členy.

TELplus

TELplus je Targeted Project for digital libraries podporovaný CENL a evropskou komisí. Koordinátorem je Národní knihovna Estonska. Tento projekt probíhá od října 2007 do prosince 2009. TELplus pokračuje v budování Evropské knihovny se zaměřením na posílení, rozšíření a vylepšení služeb Evropské knihovny.

Cílem projektu je:

- OCR zpracování více než 20 miliónů důležitých vícejazyčných dokumentů, které byly již dříve neskenovány. Současná praxe spočívá ve skenování do obrázků. V obrázcích je nemožné na nižší úrovni vyhledávat pomocí metadat. Všechny OCR rozpoznané dokumenty budou přístupné primárně pomocí OAI-PMH.
- Zpřístupnění všech dat pomocí OAI-PMH pro zvýšení využitelnosti. Většina národních knihoven poskytují data pomocí Z39.50 nebo SRU. Pouze národní knihovny Francie, Nizozemí, Portugalska, Rakouska a České Republiky mají implementováno i OAI-PMH. Po skončení přibude dalších 10 knihoven.
- Připojení Národní knihovny Bulharska a Rumunska jako plně spolupracujících knihoven.

Dalším vylepšením TEL je chystaná implementace fulltextového vyhledávání a výzkum automatického převodu slovíček do jiných jazyků spolu s prohledáváním sbírek už ve 26 jazycích.

EDL projekt

EDL je další projekt evropské komise (2006–2008) a navazuje na TEL-ME-MOR. Má za cíl významně rozšířit současný počet záznamů díky připojení 9 národních knihoven mimo EU jako plně spolupracujících knihoven. Díky tomuto připojení se počet záznamů zvedne o dalších 50 miliónů k více jak 200 miliónům.

Moje zhodnocení projektu

Projekt Evropské knihovny je podle mě dobrý nápad, který může pomoci běžným uživatelům, kteří se chtějí něco najít nebo přečíst, tak i vědcům při jejich výzkumné práci. Otázkou jsou v některých státech chybějící zákony, které by upřesňovaly, jak se má zacházet s digitálními materiály. Projekt podle mě není ani extrémně drahý, manuální zpracování je minimální.

Po avizovaném aplikování fulltextového vyhledávání a 6ti nových jazyků budou informace opravdu přístupné skoro všem. Výtku bych měl jen k nedoděláním některých záložek na internetových stránkách knihovny. Plus vidím v možnostech práce s vyhledanými zdroji, jak jsem popsal výše.

Mé hodnocení projektu je kladné, a pokud podpora jednotlivých knihoven bude stále tak dobrá, tak má velice dobrou šanci uspět i v budoucnosti.

Zdroje, literatura

- The European Library (<http://www.theeuropeanlibrary.org/>)
- TEL-ME-MOR (<http://www.telmemor.net/>)
- Evropská knihovna – projekt TEL-ME-MOR (www.inforum.cz/inforum2006/pdf/Marvanova_Eva.pdf)
- The European Library: Integrated access to the national libraries of Europe (<http://www.ariadne.ac.uk/issue38/woldering/>)
- Search and Retrieval in The European Library (<http://www.dlib.org/dlib/february04/vanveen/02vanveen.html>)

Metadata v Dublin Core

```
<link rel="schema.DC" href="http://purl.org/dc/elements/1.1/" />
<meta name="DC.Title" content="The European Library" />
<meta name="DC.Creator" content="Aleš Brauner" />
<meta name="DC.Subject" content=" The European Library " />
<meta name="DC.Subject" content="Evropská knihovna" />
<meta name="DC.Description" content="Evropská knihovna je portál nabízející přístup k digitálním
dílům z evropských národních knihoven" />
<meta name="DC.Date" content="4.12.2007" />
<meta name="DC.Type" content="Text" />
<meta name="DC.Type" content="esej" />
<meta name="DC.Format" content="application/doc" />
<meta name="DC.Format" content="computerFile" />
<meta name="DC.Identifier" content="http://skola.chlapito.eu/esej.doc " />
<meta name="DC.Source" content="http://www.theeuropeanlibrary.org/" />
<meta name="DC.Source" content=" http://www.inforum.cz/inforum2006/pdf/Marvanova_Eva.pdf"
/>
<meta name="DC.Source" content="http://www.ariadne.ac.uk/issue38/woldering/" />
<meta name="DC.Source" content="http://www.dlib.org/dlib/february04/vanveen/02vanveen.html"
/>
<meta name="DC.Language" content="cze" />
```